

Abstrakt

Dizertačná práca je venovaná monografickému spracovaniu tvorby sochárky Marie Bartuszovej (1936, Praha–1996, Košice). Metodologicky je postavená najmä na zostavení a vyhodnotení poznatkov z hĺbkového výskumu prvého súpisu diel M. Bartuszovej „*Catalogue raisonné 2012–2018*“, Fondu kresieb a fotografií Archívu M. Bartuszovej, biografie, výstavnej činnosti a bibliografie. Je členená do štyroch kapitol, v ktorých sa zaoberá sochárskou tvorbou M. Bartuszovej, jej premenami v období od štúdií keramiky na VŠUP v 50. rokoch v Prahe, pokračuje sledovaním jej sochárskych začiatkov od roku 1961, venuje sa okolnostiam presťahovania sa do Košíc, kde prežila väčšinu svojho života. Jej tvorbu sleduje počas normalizačného obdobia 70. rokov do záveru rokov osemdesiatych, keď sa totalitný režim skočil zamatovou revolúciou. Skúma dôvody, prečo bola jej tvorba málo vystavovaná, a tiež prečo bola minimálne odborne reflektovaná a poznanou. Na báze procesu zostavovania častí organizmu jej oeuvre rekonštruuje technologické experimentálne postupy, autorskú terminológiu sochárky, tvorivé zámery, datovanie vzniku diel a ich odliatkov, ich provenienciu, overuje sekundárne pramene z archíválií, ale aj z orálnej histórie, ktorých stopy vyjaval súpis diel koncipovaný chronologicky a aj tematicky. Sledujeme výstavnú činnosť, recenzensky analyzujeme jej ťažiskovú autorskú výstavu v roku 1988, ktorá je jej autorskou svedčou, a tiež prinášame jej životný príbeh, ktorý je v intencii jej tvorby určujúci. Dôležitým zámerom práce je sledovanie anachronických vzťahov-dialógov v sieti-kontexte umenia, ako je napríklad umenie žien, ale tiež analógie tvorby súdobých československých, ale aj medzinárodných umelcov a umelkýň. Podstatnými sú aj väzby, ktoré vzišli z výskumu umelkyne a ktoré boli orientované najmä na tvorbu sochárov-mužov. Tie sú integrované v rámci jednotlivých kapitol, ktorými aktualizujú a rozširujú monotematickosť práce. Práca sa musela vysporiadať s úlohou spracovania komplexnej témy, zhodnotenia predošlého poznania tvorby sochárky a tiež s nie ľahko dostupnými zdrojmi, keďže predmetom bádania bolo obdobie 2. polovice 20. storočia, ktorého výskum prebieha v súčasnosti. Práca vychádza z aktívnej spolupráce s rodinou Bartuszovcov, s jej dcérami a vnučkou, ktoré prvotne iniciovali výskum a poskytli dôležité informácie a podklady a umožnili tak poznanie jedinečného diela sochárky Marie Bartuszovej.